

ДІАГНОСТИКА РОЗВИТКУ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Гнилокозова С.О., магістр з публічного управління та
адміністрування
Сумський національний аграрний університет

Аналіз історичного аспекту корпоративного управління свідчить, що перші підприємницькі об'єднання виникли ще у IV тис. до н.е на території перших держав (Месопотамії, Шумерського царства, древніх племен асирійців та фінікійців), потім у Древніх Греції та Римі. Основні принципи сучасного корпоративного управління були визначені на початку XIX ст., а починаючи з другої половини XX ст. і до тепер відбувається останній етап, який характеризується розвитком корпоративних норм, правил, удосконалюється його структура та елементи. Завдяки саме такому розвитку були сформовані світові корпорації, вплив яких можна порівнювати із рівнем впливу певних країн.

З'ясовано, що Організація економічного співробітництва та розвитку створила та затвердила п'ять основних принципів корпоративного управління: захищати права власників акцій; забезпечувати рівні права між акціонерами; налагоджувати роботу зацікавлених осіб в корпоративному управлінні; забезпечувати точну, своєчасну, неупереджену інформацію; дотримуватися регламентації обов'язків керівних органів з метою ефективного стратегічного управління.

Дослідження особливостей корпоративного управління виявило зв'язок з б'відносинами власності, що пояснює значимість формування конкретної стратегії розвитку підприємства та створює певні умови для концентрації капіталу. Порівняльний аналіз існуючих моделей корпоративного управління (англо-американської, німецької та японської) доводить, що панування різних організаційно-правових форм визначає корпоративні права й етику.

Доведено, що корпоративне управління у наш час є складною економіко-правовою системою та має складну багаторівневу структуру управління, діяльність якого керується законодавчими нормами та внутрішніми нормативними документами. Це дає змогу об'єднаним підприємствам мати потенційний доступ до фондів фінансового ринку, ефективно здійснювати господарську діяльність та нагромаджувати капітал.

Процес становлення ринкових відносин в Україні супроводжується розвитком корпоративного управління в підприємствах, що, у свою чергу, є одним із ключових аспектів умов ведення бізнесу. Саме результативне корпоративне управління являється важливим елементом ефективної ринкової економіки. Визначений шлях та напрацьований механізм ефективного корпоративного управління сприяє продуктивності праці, конкурентоспроможності корпоративних підприємств, а також значно розширює можливість залучення інвестицій, через, що виникає невідкладна потреба в пошуку інструментів та впровадження ефективних елементів комплексу маркетингу для побудови системи корпоративного управління, які повинні враховувати особливості соціально-економічного розвитку підприємства та швидко реагувати на внутрішні й зовнішні зміни в економіці в цілому.

Розглянемо маркетингову стратегію для підприємства з метою ефективного корпоративного управління. Складемо матрицю для проведення PEST-аналізу для досліджуваного підприємства. Наведена матриця має зведену характеристику факторів зовнішнього середовища, після визначення основних можливостей та загроз зовнішнього середовища для аграрних підприємств області необхідно оцінити значимість кожного із факторів та виставити за п'ятибальною шкалою оцінку фактору на стратегію підприємств. На підставі проведених досліджень встановлено, що в ринкових умовах саме ефективність та якість корпоративного управління виступає

ключовим чинником інвестиційної привабливості підприємств на внутрішньому і зовнішньому фінансових ринках.

Таблиця 1

Матриця PEST-аналізу для підприємств регіону

Фактори	Можливості	Загрози
Політичні фактори	Стабільність уряду Антимонопольне законодавство Налагодження співпраці інститутів влади за умов її децентралізації	Податкова політика держави щодо аграрного сектору Бюрократизація та рівень корупції Знаття мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення
Економічні фактори	Економічна стабільність в країні Відкриття ринку землі Розширення зовнішньоторговельних зв'язків та вихід на нові ринки збуту продукції АПК України Заміщення імпоротної продукції аналогами вітчизняного виробництва	Високий рівень інфляції Високий рівень безробіття Зміна цін на ресурси, що впливають на величину витрат аграрного підприємства Курси валют Відсутність дієвого механізму страхування ризиків сільськогосподарських виробників Недосконала цінова політика на сільськогосподарську продукцію
Соціальні фактори	Зростання населення у світі, що породжує попит на продукти харчування Покращення якості надання освітніх, медичних та інших соціальних послуг населенню	Зниження чисельності сільського населення Недостатній рівень соціального захисту населення Рівень екологічної свідомості населення
Технологічні фактори	Розвиток технологій Активне використання	Великі витрати на впровадження інноваційних технологій

	інноваційного потенціалу Підвищення якості виробленої продукції, у тому числі органічної сільськогосподарської продукції за міжнародними стандартами Оновлення зношених основних засобів	Незадовільний стан МТЗ, наукової і науково-технічної діяльності вітчизняних аграрних підприємств
--	--	--

*Джерело: власні дослідження автора

Досягнення високої ефективності корпоративного управління вимагає забезпечення єдності організаційних засад, що регулюють корпоративні відносини та забезпечують реалізацію інтересів всіх зацікавлених сторін, економічних показників оцінювання ефективності та прийняття і реалізації управлінських рішень з урахуванням факторів зовнішнього середовища.

Література:

1. Салюк-Кравченко О.О., Іртищева І.О. Проблеми та перспективи розвитку корпоративних відносин у реальному секторі економіки. *Вісник Харківського Національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Серія „Економічні науки” [Збірник наукових праць]*. Харків, 2018. № 3. С. 361–371.

Науковий керівник - Устік Т.В., к.е.н., доцент,
tanya_ustik@ukr.net